

Medborgarinitiativets titel

Medborgarinitiativ: Sätt gränser för slit-och-släng-ekonomin – försvara de finländska företagens och konsumenternas rättigheter

Datering av initiativet

5.2.2025

Initiativets form

Förslag om att lagberedning ska inledas.

Innehållet i initiativet

Vi undertecknade kräver att riksdagen vidtar åtgärder för att begränsa den orättvisa ställning som handeln med ultrasnabbt mode och slit-och-släng-produkter har fått i Finland. Kinesiska skräpbutiker online, exempelvis Temu och Shein, har tagit engångskonsumtionen till en ny nivå och nöter på de finländska företagens livskraft samt äventyrar miljön, arbetstagarnas rättigheter och konsumenternas säkerhet.

Vi kräver:

Reklamförbud mot ultrasnabbt mode och slit-och-släng-produkter.

Dessutom kräver vi att riksdagen utreder möjligheten att motverka ökningen av slit-och-släng-handeln genom beskattning.

Motivering

Varför är det viktigt?

Reklamen är skadlig

Skräpbutiker online som Temu och Shein utnyttjar marknadsföringsmetoder som medför betydande problem för konsumenternas rättigheter och en rättvis marknad. Den gällande lagstiftningen har gjort det svårt att ingripa mot detta.

- Falska erbjudanden: Konsumenterna luras tro att produkterna säljs på rea trots att det inte är fråga om ett genuint erbjudande. Detta vilseleder och lockar konsumenterna att köpa produkter under skenbar brådska.
- Påtryckning att köpa: Skräpwebbshopparnas marknadsföring utnyttjar känslan av brådska genom att påstå att det bara finns ett begränsat antal produkter eller att de snart tar slut. Detta manipulerar konsumenternas köpbeteende.
- Påtvingad spelifiering: Konsumenterna måste delta i spelaktiviteter, till exempel spela på ett lyckohjul, innan de kan handla. Villkoren för spelet och informationen om vinsterna döljs i användningsvillkoren.

- Bristfälliga och vilseledande uppgifter: Konsumenterna ges inte tydlig information om returrätt eller gottgörelser. Ofta framgår det först när beställningen ska slutföras att köpen måste överstiga ett visst minimivärde.
- Förfalskade recensioner: På plattformarna anges inte hur recensionernas äkthet har säkerställts. Konsumenterna kan ges falska eller manipulerade användarupplevelser.
- Dold kontaktinformation: Konsumenterna erbjuds inget enkelt sätt att kontakta kundservicen eller lämna in klagomål, vilket försämrar deras rättssäkerhet.

Till följd av denna praxis ställs konsumenterna i situationer där deras rättigheter kränks och där de manipuleras på ett oetiskt sätt. Reklametiska rådet i Finland kan inte ingripa mot de kinesiska webbutikernas reklam, eftersom dessa inte omfattas av de nationella författningarna. Denna situation understryker behovet av att begränsa sådan marknadsföring genom lagstiftning, skydda konsumenterna och främja rättvis konkurrens.

De finländska företagens konkurrenskraft och livskraft

Slit-och-släng-ekonomin är ett betydande hot mot det finländska näringslivet. Bara 14 procent av de pengar finländarna lägger på mode och textilier går till inhemska företag. Samtidigt tar skräpwebbshopparna marknadsandelar genom aggressiv priskonkurrens och orättvisa metoder, såsom kringgående av skatt och tullar. Detta snedvrider konkurrensen och försvagar de inhemska varumärkenas möjligheter att konkurrera genom kvalitet, ansvarstagande och sysselsättning.

Miljöförstöring och slöseri med naturresurser

Handeln med slit-och-släng-produkter baserar sig på engångskonsumtion som genererar enorma utsläpp och slösar bort värdefulla naturresurser. Enbart finländarna beställde i fjol över 22 miljoner småpaket från Kina – det är tretton gånger så mycket som året innan. Det är ohållbart att det är ekonomiskt lönsamt att skicka krimskrams med flyg till alla delar av världen.

Konsumenternas säkerhet

Många av skräpwebbshopparnas produkter är av dålig kvalitet och kan rentav vara farliga. Företag som inte omfattas av EU-lagstiftningen följer inte EU:s säkerhetsstandarder, och hälsoskadliga kemikalier har påträffats i produkterna. Konsumenterna har rätt till säkra och hållbara produkter.

Ekonomiska risker och säkerhetsrisker

Strukturerna inom handeln med slit-och-släng-varor äventyrar hållbarheten i vår ekonomi och försörjningsberedskapen inom den inhemska produktionen. Det okontrollerade varuflödet försvagar skattebasen i de offentliga finanserna och ökar beroendet av lågprisproduktionens ohållbara affärsmodeller.

Vilka fördelar ger ändringen?

1. De inhemska företagens ställning stärks: Att betona kvalitet och ansvar främjar den finländska industrins konkurrenskraft och möjliggör en rättvis marknad.

2. Miljön och konsumenterna vinner: Konsumenterna får mer hållbara och säkra produkter, samtidigt som slöseriet med naturresurser minskar.

3. Rättvis konkurrens: En harmoniserad reglering skapar jämlika konkurrensvillkor för alla aktörer.

Att sätta gränser för slit-och-släng-ekonomin är inte bara en miljögörning – det är en investering i framtiden för det finländska arbetet, den finländska kvaliteten och de finländska konsumenternas rättigheter.

Ansvarspersoner

Juha-Pekka Kurttila

Tom Kaskeala

Minna Vanhala-Harmanen

Julia Thurén

Miia Porkkala

Anna-Kaisa Varamäki

Jenni Rotonen

Sissi Penttilä

Riku Eskelinen